

KDE SE BEROU KONFLIKTY?

ANOTACE:

Žáci se prostřednictvím aktivity zamyslí nad soužitím Romů a většinové společnosti zachyceném ve filmu a pokusí se analyzovat a následně porovnat situaci ve Šluknovském výběžku s výsledky šetření Sociologického ústavu AV ČR.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: MKV, OSV, VMEGS

OV: OVDS

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí

DOPORUČENÝ VĚK: 15+

CÍLE:

Žáci:

- umějí analyzovat informace ze zhlédnutého filmu;
- dokážou interpretovat předložený text a kriticky jej zhodnotit;
- umějí diskutovat o dané problematice.

DĚLKA: 90 min. (včetně projekce filmu)

POMŮCKY:

- papíry, psací potřeby
- **MATERIÁL** (Závěry ze sociologického šetření) pro každou skupinu

POSTUP:

1. Aktivitu zahájíme **projekcí filmu**.
2. Rozdělíme žáky do skupin po dvou až čtyřech. Vyzveme je, aby se zamysleli nad možnými příčinami vzniku konfliktu v severních Čechách a příčiny, na kterých se shodnou, zapsali na papír.
3. Poté rozdáme do skupin **MATERIÁL** se závěry ze sociologického šetření. Žáci text prostudují a porovnají s výsledky své práce, závěry prezentují ostatním.

REFLEXE:

Probíhá formou sdílení mezi skupinami a následnou diskusí. Ptáme se: *Nakolik se vaše postřehy shodovaly se závěry výzkumu? Máte po tom, co jste se dozvěděli, obavu, že hrozí konflikt i v oblasti, kde žijete? Které z kritérií je v případě vašeho bydliště naplněno? Který z faktorů uvedených ve výzkumu lze ovlivnit snadno, který obtížněji? Věděli byste jak?*

POZNÁMKA:

Aktivita je vhodná i pro skupiny a třídy, ve kterých pedagog nemá příliš zkušeností s tímto tématem. Není třeba se pouštět do diskuse o „ožehavých“ otázkách. Držíme se přísně zadaného tématu, tj. popis a analýza skutečnosti, nehledáme řešení ani neřešíme skutečné problémové situace v místě. Pokud přeci jen nějaká otázka zazní, napíšeme ji na tabuli jako úkol k zamyšlení. Lze zadat za domácí úkol nebo se k otázkám vrátit v další hodině. Zde je možné využít informačních textů této AV lekce.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivitu jsem realizovala s žáky 4. ročníku, kterým nedělala žádné potíže. Byli schopni vyjmenovat hned po projekci všechny důvody, které vedly k eskalaci napětí na severu Čech, kromě podílu neefektivní práce místní samosprávy. Žáci až překvapivě dobře dokázali zmínit všechny ostatní závažné skutečnosti včetně vysídlení, což je asi dáno věkem žáků (dokážou myslet méně schematicky a více kriticky, v souvislostech) a tím, že jsme už několikrát o složitosti obdobných konfliktů debatovali. Svou roli sehrálo i to, že žáci sami žijí na severu Čech. Na druhou stranu o Romech mluví stále negativně – zásadní změna v tomto smyslu se ale nedá očekávat, vliv xenofobního prostředí, ve kterém se většinou pohybují, je obrovský. Považuji ale za nezbytné poskytovat žákům i jinou alternativu pohledu na tento složitý problém.

Tato aktivita se skvěle osvědčuje v tom, že poskytuje konkrétní a jasná fakta o příčinách, která stojí za složitou a v krátkém časovém horizontu těžko řešitelnou situací. Podstatné ale je, aby v tomto smyslu na sobě pracoval i pedagog sám – zkušenosti z pilotních projekcí potvrzují, že zobecňování a negativní postoj k romské populaci jsou vlastní i mnohým učitelům. Jde zkrátka o téma, které je „bolavé“ a do kterého je dobré pouštět se jen tehdy, máme-li my sami v sobě své předsudky a obavy ošetřeny.

Vlasta Vyčichlová, SŠSSaD Truhlářská, Liberec

ZÁVĚRY ZE SOCIOLOGICKÉHO ŠETŘENÍ

Co negativně ovlivňuje soužití Romů a většinového obyvatelstva

Na základě sociologického šetření v letech 2000–2001 došli autoři k těmto závěrům: **města, která se vyznačují větší mírou konfliktů mezi majoritou a menšinami, vykazují následující znaky:**

1. V obci v posledních desetiletích došlo k výrazným změnám ve složení obyvatelstva (např. odsun Němců po 2. světové válce, příchod lidí za prací).
2. V obci se po 2. světové válce rozvíjel průmysl, který nevyžadoval kvalifikované pracovníky (např. textilní průmysl, strojařský a těžební průmysl).
3. V obci je vysoká nezaměstnanost bez vyhlídky na lepší budoucnost.
4. V obci žije více než 7% obyvatel jiné než české národnosti s vysokým podílem národnosti romské.
5. V obci nedostatečně spolupracuje samospráva a státní správa s občanskými iniciativami, které se snaží pomáhat místním Romům.

Zdroj: Navrátil, P.: *Romové v České společnosti. Portál, Praha 2003, str. 102–103. (upraveno a zkráceno)*

Co negativně ovlivňuje soužití Romů a většinového obyvatelstva

Na základě sociologického šetření v letech 2000–2001 došli autoři k těmto závěrům: **města, která se vyznačují větší mírou konfliktů mezi majoritou a menšinami, vykazují následující znaky:**

1. V obci v posledních desetiletích došlo k výrazným změnám ve složení obyvatelstva (např. odsun Němců po 2. světové válce, příchod lidí za prací).
2. V obci se po 2. světové válce rozvíjel průmysl, který nevyžadoval kvalifikované pracovníky (např. textilní průmysl, strojařský a těžební průmysl).
3. V obci je vysoká nezaměstnanost bez vyhlídky na lepší budoucnost.
4. V obci žije více než 7% obyvatel jiné než české národnosti s vysokým podílem národnosti romské.
5. V obci nedostatečně spolupracuje samospráva a státní správa s občanskými iniciativami, které se snaží pomáhat místním Romům.

Zdroj: Navrátil, P.: *Romové v České společnosti. Portál, Praha 2003, str. 102–103. (upraveno a zkráceno)*